

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 10 kwietnia 2024 r.

sprawy **P. M.**

oskarżonej o popełnienie czynów z art. 65 § 3 i 1 k.k.s. i in.,

w zakresie skargi obrońcy oskarżonej

na wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 19 września 2023 r., II Ka 199/23

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 9 lutego 2022 r., II K

229/16 i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania

postanowił:

oddalić skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2021 r., wydanym w sprawie II K 229/16 Sąd Rejonowy w Ostrołęce uniewinnił P. M. od popełnienia dwóch zarzucanych jej przestępstw, to jest tego, że:

I. w okresie od co najmniej [...] 2014 r. do [...] 2014 r. w L., B. i innych miejscach działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu tego samego zamiaru nabywała i przechowywała wyroby akcyzowe w postaci papierosów nieustalonych marek, które następnie były ustalonym i nieustalonym osobom (tak w akcie oskarżenia – uwaga SN), a które zostały sprowadzone na terytorium kraju wbrew przepisom ustawy bez uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy RP oraz bez przedstawienia organowi celnemu i

zgłoszenia celnego w łącznej ilości nie mniejszej niż 11 000 paczek o łącznej wartości celnej nie mniejszej niż 12 402,00 zł, na których ciążyły należności celne w kwocie nie mniejszej niż 7 144,00 zł oraz należności podatkowe w postaci podatku akcyzowego małej wartości w kwocie nie mniejszej niż 181.932,99 zł (...), to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 65 § 3 i 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s.;

II. w dniu [...] 2015 r. w miejscowości R. w celu utrudnienia przeprowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Ostrołęce pod sygnaturą [...] postępowania przygotowawczego, pomagając sprawcom przestępstwa skarbowego uniknąć odpowiedzialności karnej, dokonała sprzedaży K. K. , uznanego za dowód rzeczowy postanowieniem w przedmiocie dowodów rzeczowych z dnia 2 lipca 2014 r. a oddanego jej na przechowanie w dniu 3 lipca 2014 r. z zakazem zbycia, obciążenia, przekształcenia i wydania osobie nieuprawnionej, pojazdu marki [...] o nr rej. [...] i nr VIN [...], to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 239 § 1 k.k.

Wyrok ten zaskarżył prokurator, także w części dotyczącej P. M. i w odniesieniu do tej oskarżonej zarzucił temu orzeczeniu:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, mianowicie art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegającą na tym, że Sąd dokonując oceny materiału dowodowego zebranego w toku rozprawy, poczynił dowolne ustalenia faktyczne i z punktu widzenia doświadczenia życiowego niepoprawnie uznając, że brak jest materiału dowodowego wskazującego na fakt, że oskarżona P. M. dopuściła się zarzuczanych jej czynów, tj. paserstwa akcyzowego oraz że nie dopuściła się utrudniania postępowania karnego poprzez sprzedaż samochodu marki [...] nr rej. [...] nr VIN [...] , który został uznany za dowód rzeczowy postanowieniem w przedmiocie dowodów rzeczowych z dnia 2 lipca 2014 r., a oddany jej na przechowanie w dniu 3 lipca 2014 r. z zakazem zbycia, obciążenia, przekształcenia i wydania osobie nieupoważnionej, gdy w rzeczywistości ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że oskarżona dopuściła się utrudniania postępowania pomagając sprawcom przestępstwa skarbowego w uniknięciu odpowiedzialności karnej w konsekwencji wydał wyrok w oparciu o wybiórczo oceniony materiał dowodowy oraz dokonał jego oceny z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania,

wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, nie uwzględnił całokształtu materiału dowodowego, jaki został ujawniony podczas rozprawy głównej, sporządził pisemne motywy wyroku bez uwzględnienia warunków wskazanych w art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., w tym nie wyjaśnił przyczyn uniewinnienia oskarżonej od popełnienia zarzucanych jej czynów, nie wyjaśnił dlaczego ustalenia poczynione w oparciu o dane z kontroli operacyjnej nie pozwoliły na uznanie oskarżonej winną popełnienia przestępstw karno-skarbowych;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść w zakresie obejmującym ustalenie, że P. M. nie dopuściła się przestępstwa poplecznictwa poprzez sprzedaż samochodu marki [...] nr rej. [...] nr VIN [...] , który oddany jej został uznany za dowód rzeczowy postanowieniem w przedmiocie dowodów rzeczowych z dnia 2 lipca 2014 r., a oddany jej na przechowanie w dniu 3 lipca 2014 r. z zakazem zbycia, obciążenia, przekształcenia i wydania osobie nieupoważnionej, podczas gdy z analizy materiału dowodowego wynika, że oskarżona co najmniej przekazała wskazany dowód rzeczowy osobie nieupoważnionej, czym utrudniała postępowanie karne na etapie śledztwa oraz postępowania jurysdykcyjnego.

Prokurator wniósł o uchylenie skarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 19 września 2023 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce do ponownego rozpoznania.

Skargę na ten wyrok Sądu Okręgowego wniósł obrońca oskarżonej P. M.

Na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. zarzucił temu orzeczeniu:

naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie przez Sąd *ad quem* zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi *a quo* w sytuacji, gdy nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości, zaś Sąd Okręgowy wobec braków w uzasadnieniu Sądu Rejonowego nie zastosował art. 449a I 455a k.p.k. i wniósł o uchylenie

zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce - jako Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga - mimo swojej obszerności - jest bezzasadna i to nawet w wymiarze oczywistym.

Nie ulega wątpliwości, że przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę, wniesioną stosownie do treści art. 539a § 1 k.p.k., na kasatoryjny wyrok sądu odwoławczego jest jedynie sprawdzenie, czy tenże sąd respektował określone w przepisie art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. rygory, konieczne do stwierdzenia dla uchylenia zaskarżonego orzeczenia sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Przepis ten wszak jednoznacznie stanowi, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może wyłącznie nastąpić w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W sprawie niniejszej poza sporem jest, że zarówno uzasadnienie wyroku Sądu I instancji, jak i (w pewnym zakresie) uzasadnienie wyroku Sądu odwoławczego, przez brak wnikliwości i kompletności, nie należą do wzorowych. Niemniej jednak – równie niewątpliwe jest (czego jednak skarżący nie dostrzega i wbrew temu formułuje jedyny zarzut swojej skargi), iż w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w segmencie 5.3.1. określającym: "Przyczynę, zakres i podstawę prawną uchylenia", w jego części 5.3.1.4.1., precyzyjnie wskazał, która z tych procesowych sytuacji, które według nadmienionej regulacji z art. 437 § 2 k.p.k. warunkuje dopiero możliwość wydania przez sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego, skutkowałą *in concreto* uchyleniem wyroku Sądu I instancji i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Stwierdził bowiem wprost: "Z uwagi na treść art. 454 § 1 k.p.k., należało uchylić wyrok i przekazać sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, albowiem w niniejszej

sprawie zaistniały podstawy do wydania wyroku skazującego w sytuacji, gdy kontroli odwoławczej został poddany wyrok uniewinniający wobec oskarżonych". To więc nie podana w zarzucie kasacji "konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości" była przyjętą i wskazaną przez Sąd odwoławczy podstawą uchylenia wyroku Sądu Rejonowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przy czym z treści uzasadnienia zaskarżonego skargą wyroku, poprzedzającej tę przywołaną konkluzję, jednoznacznie wynika, że w ocenie Sądu Okręgowego zapadły wobec oskarżonej uniewinniający wyrok Sądu Rejonowego co do dwóch zarzucanych jej czynów, jest wyrokiem niesłusznym, opartym na wadliwych podstawach, tak faktycznych, jak i prawnych. Przyczyny tej oceny Sąd ten wskazał w tej części uzasadnienia wyroku, która odnosi się do apelacji prokuratora. w szczególności na stronach 6 i 7 uzasadnienia. Wykazał tam kategorycznie, przywołując trzy konkretne przesłanki tej oceny, dlaczego "Sąd I instancji dokonał dowolnej i wybiórczej oceny materiału dowodowego, w zakresie zarzucanego P. M. czynu z art. 239 § 1 k.k., co skutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego w zakresie sprawstwa i winy oskarżonej". To oznacza, iż precyzyjnie określił dlaczego nie aprobował - uniewinnienia oskarżonej od popełnienia tego zarzucanego jej czynu przestępnego oraz dlaczego uznał zaistnienie podstaw do uznania jej sprawstwa tegoż przestępstwa. W tej sytuacji nie może być żadnych uprawnionych wątpliwości co do tego, że to art. 454 § 1 k.p.k. był oczywistą i jedyną podstawą uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w tym zakresie. Odnośnie czynu z art. 65 § 3 i 1 k.k.s. Sąd Okręgowy także stwierdził, iż Sąd Rejonowy "błędnie przyjął, że oskarżona poprzez zabezpieczenie trasy przewozu papierosów nie mogła popełnić tego zarzucanego jej czynu, gdyż ani nie nabywała, ani nie przechowywała wyrobów akcyzowych w postaci papierosów. Sądowi Rejonowemu umknęło, że oskarżona stanęła pod zarzutem działania wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami". Co oznacza, że "okoliczność, iż oskarżona nie wykonywała czynności odpowiadającej znamieniu czasownikowemu danego czynu zabronionego, nie oznacza automatycznie - jak to przyjął Sąd Rejonowy - braku możliwości zrealizowania przez oskarżoną czynu zabronionego". Wprawdzie w dalszym ciągu tego wyводу Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że to opisane uchybienie, którego się Sąd Rejonowy dopuścił, skutkowało

"zaniechaniem dokonania przez Sąd Rejonowy oceny czy zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający do przypisania oskarżonej zarzucanego jej czynu", a Sąd ten "przy analizie materiałów operacyjnych winien uwzględnić okoliczności wyartykułowane w apelacji oskarżyciela publicznego", niemniej jednak te - nieprecyzyjne i ogólnikowe rozważania - nie są tożsame z uznaniem, iż to (odnośnie tego pierwszego z zarzucanych oskarżonej czynów) "konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości" Sąd Okręgowy uznał za powód uchylenia wyroku Sądu I instancji w tym zakresie. Brak jest w tym względzie jakichkolwiek kategoriycznych stwierdzeń Sądu Okręgowego, a jednocześnie - jak to już powyżej nadmieniono - jako jedyną podstawę uchylenia tego wyroku Sąd odwoławczy przywołał przepis art. 454 § 1 k.p.k. Rozważania zawarte w segmencie 5.3.2. uzasadnienia zaskarżonego wyroku owej ocenie nie przeczą, bowiem określają tylko to co powinien uczynić Sąd Rejonowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy, akcentując braki i uchybienia, których ten Sąd się dopuścił przy pierwszym jej rozpoznaniu.

Za trafnością prezentowanych wniosków przemawiają też dalsze zaszłości.

Po pierwsze, argumenty przytoczone wyłącznie przez Sąd Rejonowy, które miałyby uzasadniać uniewinnienie oskarżonej od popełnienia tego pierwszego zarzucanego jej czynu (por. k.584) dowodzą zaniechania przez ten Sąd w ogóle jakiegokolwiek oceny z tym czynem związanego materiału dowodowego. Jest zatem oczywiste, iż ocena tego materiału powinna być przeprowadzona na nowo w całości. Nie było bowiem tak, że Sąd I instancji tę ocenę przeprowadził, a Sąd odwoławczy weryfikując jej tezy uznał (generalnie) ich nietrafność.

Po drugie, fakt, iż Sąd Rejonowy przywołał - uniewinniając oskarżoną od tego czynu - tylko ten jeden, oczywiście chybiony (przy takim opisie jego popełnienia) argument. Sąd Okręgowy słusznie go odrzucając tym samym wskazał brak podstaw do uznania tej okoliczności za wyłączny i uzasadniający powód takiego rozstrzygnięcia.

Po trzecie, cechy wskazanego przez prokuratora (s. od 10 do 14 jego apelacji) materiału dowodowego, które sprawiają, iż nawet uznanie, że Sąd

Okręgowy przed uchyleniem wyroku Sądu I instancji winien był go poddać ocenie, i tak – w tej stwierdzonej sytuacji - nie mogłoby skutkować, zasadnym przekonaniem co do wadliwości zastosowania – także i w tym zakresie przez Sąd Okręgowy - art. 454 § 1 k.p.k.

Te wszystkie okoliczności zadecydowały o uznaniu bezzasadności skargi obrońcy oskarżonego.

[J.J.]

[ms]